

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XLV. Vt præteritæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

currit licentia siue auctoritas Superioris, ex hoc can. & publica eaq; probabilis ignorantia defectus, pendens ex iure positio, qui proinde supplebilis est, argum. l. Barbarius, ff. de offic. Prælatorum. Idemque dicendum, si stabiliter electus confirmationem accepisset, quæ postea detecto vitio & errore, cassaretur, quæ antea gesta sunt à confirmato, existente publicâ ignorantia defectus, rata censeri debent, vti hic notat Ant. n. 39.

11 **QVÆSTIO septima.** Num electus, qui auctoritate huius can. ante acceptam confirmationem administrat, sit in possessione Prælatuæ? Pro parte affirmatiua quæst. esse potest, quod facultas administrandi sequitur possessionem, tanquam quidam fructus siue effectus eius, quare dicit Abb. hic n. 11. quod antequam possessionem prælatuæ quis accepisset, administrare nō debeat. Sed contrā est, quod possessor quilibet rem teneat iure suo, siue vt suam, & specialiter quidem in beneficiis, possessio supponit titulum, siue canonicam institutionem, argum. reg. 1. in 6. At verò per electionem non acquiritur beneficii titulus, aut quasi dominium eius, sed per sequentem confirmationem Superioris, quæ præcedente electione canonicâ, institutioni comparatur, prout etiam docui in Theol. morali lib. 4. tr. 2. cap. 12. q. 1. Ad hanc difficultatem rectè respondet Gl. ver. administrant, quod Prælati *sit in quasi possessione.* Quia prælatuam quasi suam, seu quasi ius in ea habens tenet, Idque non tantum propter canonicam electionem, ex qua ipsa actio nata est, vt confirmetur; qui autem actionem habet, quasi rem ipsam habere videtur, reg. 15. ff. iun. Gl. sed etiam can. huius assistentiam, tribuentis illi plenam administrationem, perinde ac si confirmatus Prælati esset, excepto quod nihil penitus alienare possit. Quia simili ratione marit⁹ res dotales, tanquam suas tenet; propter plenam quæ ipsi à lege tributa est administratio, l. si prædium 23. C. de iure dotium. Est tamen hæc possessio mariti veluti prouisionalis, & durans interim, dum matrimonium consistit; similiterque ista possessio Prælati necdum confirmati durat *interim*, donec de e-

lectione instituto examine sententia feratur: riam si confirmetur electus, corroborabitur possessio; sin cassetur, auferetur malè electo.

Porrò quod in textu dicitur, Prælatum nihil penitus de rebus ecclesiasticis alienare posse, id eò referri existimo, vt nihil det aut expendat, quo bona prælatuæ minuantur, adeòque nihil donet, nisi ob causam, aut quandam necessitatem: quod commune est omni administratori, qua de re dicam in c. 2. cum Gl. ver. liberam, de suppl. negl. Prælatorum in 6.

QVÆSTIO Vltima, Num huius c. licentia in ecclesijs Germaniæ, etiam Archiepiscopatibus, & Episcopatibus, in praxin deduci possit, vt videl. in concordia electus, interim donec à Sede Apostolica confirmationem accipiat, in spiritualibus & temporalibus administrat? Respondeo; Nihil mihi occurrere, cur id fieri non possit, vigore huius can. & propter necessitates & utilitates ecclesiarum: Præsertim, si alicubi appareat, & experientia cognitum sit, malè rem administrari, & prælatuæ vacanti detrimentum inferri, si Capitulum administrationem gerat; v. g. si consuetudo in aliqua ecclesia vigeat, vt Capitulares per vices, alternis diebus aut septimanis, administrant: quæ res occasionem præbere solet prodigalitati, & dilapidationis; quamobrem si tale quid fiat, ad restitutionem illati damni omni iure Capitulum obligatur, argum. etiam huius c. partim, quatenus in eo indicatur, quod ipsemet quoque electus, cum potius administratorio nomine res prælatuæ teneat, nihil penitus alienare, aut sine utilitate absumere debeat; partim quatenus Capitularibus omnis facultas bona à præcessore relicta occupandi, vsurpandi, absumendi adempta est.

CAPITVLVM XLV. Vt præteritæ.

PARAPHRASIS.

Honorius III. Papa decreuit, vt expensæ necessariæ, quas Capitulum Constantinopolitanum, vel eius Nuncij, Sede vacante pro electionis negotio fecerant, ex

Y y 3

bonis

bonis Patriarchatus accipiantur, dum ipsi Capitulares bona Patriarchæ præcedentis non occupent, aut vsurpent.

SUMMARIUM.

1. *Expense necessaria, quæ fiunt pro electione Prælati noui, de bonis prælaturæ debent fieri, vel, si Capitulum aliquid de suo expendit, ei ex iisdem reddi.*
2. *Canonicus absens à loco ecclesiæ, in quo electio peragenda est, sumptus professionis suæ ipsemet facere cogitur, nisi propter ecclesiæ vel prælaturæ bonum inde discessisset.*
3. *In causâ præsequenda, vel oppugnanda electionis expensæ sumentur à prælaturæ, si Capitulum bona fide causam electionis prosequatur, & id faciat in concordia, saltem ea, ut maior pars in electionem consenserit, alijs se non opponentibus, nec appellantis.*
Idem est, si id faciat in discordia, & maior pars Capituli habeat præsumptionem pro se, quod bonâ fide & utiliter negotium ecclesiæ gerat.
4. *Contemptus electionem oppugnans ipsemet expensâ præstare cogitur; nõ item oppugnans electionem factam de persona indigna, aut Canonicus accusans vel denuncians Prælaturam malum & ecclesiæ noxium, ut deponatur vel corrigatur, si in iudicio obtineant.*
5. *Regulari aduersus Prælaturam suam agenti Monasterium expensâ facere cogitur.*
6. *Si electus electionis suæ causam prosequitur & obtinet, expensâ accipiet aut repetet ex redditibus prælaturæ suæ; non item, si succumbat.*
7. *Expensæ ordinaria & moderata, quæ fiunt in funere defuncti Episcopi, vel similis Prælati, debent fieri ex mensâ seu redditibus prælaturæ, quæ si non sufficiant, ex mensâ capitulari subsidium afferendum.*
8. *Expensæ verò extraordinaria, ut apparatus funerum in vestibus consanguineorum & amicorum, non fieri debent à prælatura vacante, nec à Capitulo.*

9. *Prælatus non potest legatum immoderatum ex redditibus prælaturæ pro sepultura sua relinquere; pro huiusmodi structura centesimam partem census ad ecclesiâ aliquam conferre potest.*
10. *Non licet Capitularibus bona mobilia relicta à Prælato occupare, aut sibi vsurpare.*

NOTANDUM I. Expensæ necessariae quæ fiunt Sede vacante in negotio electionis noui Prælati, de bonis prælaturæ accipi debent: Aut si Capitulum aliquid de suo expendere debuit, ex iisdem bonis ipsi restituendum. Ita habetur in textu huius c. Ratio est: Quia electio principaliter tendit in bonum prælaturæ vacantis; eiusque negotium utiliter geritur: Ergo ex ea, siue redditibus prælaturæ accipi debent expensæ necessariae, seu moderatæ, quæ fiunt v. g. in nuncijs destinandis, Tabellione & Iureconsultis adhibendis, confirmatione petendâ &c. Et habeat hæc locum non tantum in electione Archiepiscoporum, & Episcoporum, sed etiam aliorum Prælatorum; cum omnium eadem sit ratio; prout docet Gl. recepta hic ver. expensæ, & consentit c. capitulares 16. §. Ad hæc hoc tit. in 6.

Loquitur autem Pontifex de expensis necessarijs, quæ aliàs dici solent moderatæ c. finem 5. c. cum dilecti 6. de dolo & contumacia: Quibus opponatur expensæ superflua, id est, quæ, & quatenus non necessaria, aut utiles sunt. Has enim si faciat Sede vacante Capitulum, præstare ipsummet, nec ex prælaturæ redditibus accipere, aut repetere potest: cum negotium vacantis ecclesiæ utiliter gestum non sit.

Corollarium. Si Canonicus absens sit à loco ecclesiæ, in quo electio peragenda est, sumptus redditus siue professionis suæ ipsemet facere cogitur: nam hæc est gratia, siue priuilegium, quod à loco ecclesiæ abesse potuerit. Excipi debet; nisi propter ecclesiæ, aut prælaturæ utilitatem dilcedere de-

buert;

buerit; tunc enim officium damnosum ei esse non debet.

Obijciat aliquis: Capitulo ex officio incumbit, vt vacante Sede Prælaturam eligat. Ergo suis id expensis agere debet. Resp. cum Ioann. Andrea hic; negandam esse consequentiam. Quia sæpe accidit, vt aliquis ratione officij teneatur ad præstandum quippiam, attamen non suis expensis, sed eius, in cuius gratiam laboratur; vti patet in visitatore ecclesiarum, in Episcopo proficiscente ad consecrandas ecclesias &c.

QVÆSTIO est prima, de expensis, à quo fieri debeant in causa prosequende, vel oppugnandæ electionis? Respondeo ex doctrina Gl. fin. in cit. cap. cupientes, Innoc. h. c. n. 1. Abb. n. 7. Cardin. Tuscho in concl. præf. ver. expensæ, concl. 644. Vel Capitulum prosequitur causam electionis, vel electus ipse. Si Capitulum, vel id facit in concordia, saltem ea, cum pars maior consensit, alijs se non opponentibus, nec appellantibus; hoc in casu accipiet expensas à prælatura, tametsi causam non obtineat, dummodò bonà fide, & sine dolo causam prosequatur, arg. l. Prætor 9. ff. Quod ait Prætor, ff. de bonis auct. Iudicis possidendis, & l. sed an vltro 11. §. Is autem, ff. de negot. gestis. Vel id facit in discordia, tunc distinguendum inter maiorem Capituli partem, & partem minorem. Nam maior pars Capituli habet præsumptionem pro se, quòd bonà fide & vtiliter negotium ecclesiæ gerat: quare repetet expensas, tametsi causà cadat, argum. cit. §. Si autem. At verò minor pars expensas non repetit ab ecclesia, nisi obtineat: alioquin enim non vtiliter egisse præsumitur, sed factus & consultus fuisse maiori parti consentire, aut se non opponere, quàm litigare.

4 Simili quadam ratione, si contemptus electionem oppugnet, ipsemet expensas præstare cogitur: tametsi causam obtineat, & electio ad eius petitionem rescindatur; non tantum, quia propriam causam egisse censetur; sed etiam, quia profuisset magis ecclesiæ, si electionem de persona idonea factam ratam habuisset. Secus verò est, si quispiam electionem oppugnet, quia facta sit de indig-

no, atque in iudicio obtineat; tum expensas ab ecclesia recipere debet; quippe cuius causam principaliter egisse existimatur. Quem admodum & Canonicus accusans & denuncians Prælaturam malum, & ecclesiæ noxium, vt deponatur, aut corrigatur, si obtinet, recuperat expensas ab ecclesia; tametsi id non egerit ex Capituli mandato, secundum Gl. in c. cum pro causa 6. ver. de mandato, de Procurat. Imò verò, si Regularis quispiam aduersus Prælaturam suam agat, Monasterium expensas facere cogitur, c. ex parte 11. & c. penult. de accusat. Cum enim Religiosus proprium non habeat, interdum periret ius ecclesiæ, nisi generatim prouisum esset, vt Monacho, cum ius agendi habet, expensæ præstarentur.

Venio nunc ad alteram partem primæ distinctionis: Si electus electionis suæ causam prosequitur & obtinet, expensas accipiet, aut repetet ex redditibus prælaturæ suæ. Sin autem succumbit, non est consuetudo, vt expensas ab ecclesia accipiat; quia suum potius negotium egisse censetur. Etenim in hac expensarum materia præcipue attendendum est, cuius negotium principaliter agatur, vt is ad expensas teneatur, l. vlt. C. de statutis & imaginibus.

QVÆSTIO altera, hæc tractari solita de sumptibus funeris, qui fiunt defuncto Episcopo, vel simili Prælato, num ecclesiæ seu prælaturæ vacanti incumbant; an potius ex bonis patrimonialibus faciendæ sint ab hæredibus defuncti? Resp. ex doctrina Abbat. hic n. 7. Petr. de Vbaldis in tract. de canonica episcopali & parochiali cap. 13. & Dico I. Ordinarij & moderati sumptus funeris ecclesiæ incumbunt, faciendi ex mensa seu redditibus prælaturæ: Quòd si ij non sufficiant, ex mensa Capitulari subsidium afferendum. Ratio dari debet; quia ad honorem ecclesiæ spectat, vt Prælatus eius honestè sepeliatur, argum. l. quòd si nulla 28. ff. de religiof. & sumptibus funeris: Redundat quoque id in Capitulum: quippe quod præcipua membra ac veluti corpus ecclesiæ repræsentat; ideòq; eius quoque interesse censetur, vt Capiteorum, siue Prælatus decenter sepulturæ tradatur. Dico

8 Dico II. Sumptus extraordinarios funeris, ecclesia, siue prælatura vacans præstare non tenetur, multo minùs Capitulum. Tales expensæ sunt v. g. quæ in vestes consanguineorum, vel amicorum expendantur; cum eæ principaliter fieri censeantur ob familiaræ honorem, aut specialem amicitiam. Sed alia ratio est de vestibus famulorum, & officialium, quos Prælatus conuenienter pro statu suo aluit.

9 His adde, quòd Prælatus non possit legatum immoderatum ex prouentibus prælaturæ pro sepultura relinquere. Attamen, dū viuat, ad sepulturæ suæ constructionem, centesimam partem census ad ecclesiam aliquã conferre non prohibetur, c. penult. de donat. vbi videri potest Ioann. Andr. n. 2.

10 NOTANDVM II. Capitulares bona, videl. mobilia, quæ Prælatus defunctus reliquit, occupare, aut vsurpare sibi non debent. Idem habetur in c. quia sepe 40. hoc tit. in 6. & Clem. statutum 7. eod. tit. Sin autem bona vacantis prælaturæ sibi iniquè vsurpent, aut occupent, debitores sunt, cum ad acceptorum restitutionem obligentur; & ideo rectè eis negatur expensarum in negotio ad prælaturam spectante repetitio, donec ipsi, qui malè acceperunt, restituant. Aliæ explicationes videri possunt in Gl. fin. Abb. n. 6. Imola in fine c.

CAPITVLVM XLVI.

Cùm post petitam.

PARAPHRASIS.

Postquam Archiepiscopus Lugdunensis cessionem, quam diu instanter à Pontifice petiuerat, tandem obtinuit, Canonici concorditer eiusdem ecclesiæ Præpositum elegerunt. Cùm autem electio Honorio III. Pontifici præsentata esset, reperit is ex actis, quòd post publicationem suffragiorum & collationis tractatum, aliqua protractio facta fuisset, & assensus electi priùs petitus, quàm electio formata. Quamobrem dictus Papa Honorius electione eam, iustitià ita exigente, cassauit.

SUMMARIVM.

1. Episcopus episcopatus renunciare non potest sine Roman. Pontificis licentiâ.
2. Ad formam electionis spectat, ut post scrutinium publicatum, & factam collationem numeri ad numerum, & c. mox electionis decretum formetur, ac promulgetur.

NOTANDVM I. Episcopus episcopatus renunciare non potest sine Roman. Pontificis licentiâ, quam ipse etiam facile non concedit. Ita hic, & in c. ad supplicationem, 9. & in c. nisi cum pridem 10. de renunc.

NOTANDVM II. Ad formam, ac reuerti substantiam processus electionis spectat, ut post scrutinium publicatum, & factam collationem numeri ad numerum & c. mox, siue in continenti electionis decretum formetur ac promulgetur. Alioquin electio cassa & irrita iudicari debet. Dixi de hoc in c. quia propter 42. hoc tit. requisit. 4. Quamobrem ait Gl. hic ver. protractam, quod vno contextu totum fieri debet, & electio fieri, antequam ad alia se diuertant electores. Id vero ita intelligendum, sicuti de facione testamenti habetur in l. hæredes palam 2. ff. de testam. & l. cum antiquitas 28. C. eod. Vt vno actuum contextu negotium peragatur, siue, nullus alienus actus, nisi postulante necessitate interponatur. Sin autem aliquid petuens ad ipsum electionis expediendum negotium intercedat, non vitabitur electionis actus. Videlicet, si publicato scrutinio, & facta collatione, electores ab eligendo, vel postulando exquirant, (etiam missis nuncijs ad absentem, si non longè distans sit) num consentire velit, necne: Interdum enim ita expedire videtur, ne si post formatum electionis decretum, qui electus est, consentire recuset, vilipendatur dignitas, & ab altero difficilius acceptetur, prout Abb. hic n. 5. annotauit.

QVÆRES. Quæ itaque causa fuit, cur electio hæc à Pontifice cassata, seu cassa declarata fuerit? Resp. Duas causas esse potest: